

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ضمیمه

قرآن و تعلیمات دینی (۱)

دین و زندگی

سال اول دبیرستان

ویژه اهل سنت

توجه: این جزوه به جای درس ۱۶ و صفحه ۸۸ کتاب تدریس می شود
و سایر دروس همگانی است.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی
نام کتاب: ضمیمه قرآن و تعلیمات دینی (۱) دین و زندگی سال اول دبیرستان (ویژه اهل سنت) - ۲۰۳/۲
مؤلفان: عزالدین حسینی، خالد نویدی، مولوی نذیر احمد سلامی و معد مردوخی
آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل چاپ و توزیع کتاب های درسی
تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،
وبسایت: www.chap.sch.ir

صفحه آرا: خالد قهرمانی دهبکری

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)
تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ هفتم ۱۳۹۰

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۳-۱۳۱۱-۰۵-۹۶۴-۰۵-۹۶۴-۰۵-۱۳۱۱-۳ ISBN 964-05-1311-3

شوق دیدار

شما دانش آموزان عزیز با نماز و احکام اصلی آن آشنا هستید . و هم چنین می دانید که انجام نماز در پنج وعده و مجموعاً در شبانه روز هفده رکعت بر افراد مؤمن ، بالغ و عاقل ، واجب است و انجام نماز نیز نیاز به وضو دارد . در این درس ضمن بیان برخی از احکام مربوط به نماز و وضو به سؤال های زیر پاسخ داده شده است :

۱- حکمت وضو و تیمم چیست؟

۲- چرا در هر روز ، پنج بار در مقابل خدای خود به نماز می ایستیم؟

۳- در چه صورت از نمازمان بهره ی کافی می بریم؟

قرائت

آیه ی ۶ سوره ی مائده را قرائت کنید و در مفهوم آن دقت نمایید .

ای کسانی که ایمان آورده‌اید	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
هرگاه برای نماز برخاستید	إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ
پس بشوید صورت‌هایتان و دست‌هایتان را	فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ
با مرفق‌هایتان	إِلَى الْمَرَافِقِ
و سر‌هایتان را مسح کنید	وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
و پاهایتان را با دو قوزک بشوید.	وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

۱- خداوند، مؤمنان را که در صحت و سلامت عقلانی و بلوغ جسمانی به او ایمان آورده‌اند، مخاطب قرار می‌دهد.

۲- قیام برای نماز و امثال امر پروردگار یکتا

۳- شستن صورت‌ها

۴- شستن دست‌ها تا آرنج‌ها (همراه با آرنج‌ها)

۵- مسح سر

۶- شستن پاها تا قوزک (همراه دو قوزک)

این آیه، صریح است و انجام آن برای اقامه‌ی نماز به همان ترتیب که خداوند متعال امر فرموده است، واجب و ضروری است.

- کسانی که به علت حدث اکبر نیاز به غسل داشته باشند شستن تمام بدن بر آن‌ها واجب می‌گردد.

- کسانی که به غسل یا وضو نیاز دارند اما بیمار و یا در سفر می‌باشند و از طرفی دیگر به آب دسترسی ندارند، به نیت غسل یا وضو باید تیمم کنند.^۱

۱- تیمم یعنی با استفاده از خاک پاک و نیت آوردن برای غسل و با وضو، کف دو دست را روی خاک می‌گذارند و آن را روی صورت می‌مالند و بار دیگر دو دست را بر خاک می‌گذارند و با دست چپ، دست راست را تا آرنج و با دست راست، دست چپ را تا آرنج می‌مالند.

اما حکمت غسل، وضو و تیمم چیست؟
پایان آیه ی ۶ سوره ی مائده می فرماید:

و مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ
خداوند نمی خواهد شما را در تنگنا
قرار دهد.

وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ
بلکه می خواهد شما را پاک نماید.
وَلَيْتِمَّ نِعْمَتَهُ وَعَلَيْكُمْ
و (با بیان احکام اسلامی) نعمتش را
برای شما کامل کند.

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
شاید که شکر او را به جای آورید.

خداوند به مؤمنان یاد می دهد که تمام ساعات شبانه روز، حضور خدا را درک کنند و برای رسیدن به این درک، پاکی و پاکدامنی، اجتناب از هر نوع آلودگی جسمی، روحی و روانی و فکری، لازم و ضروری است.

درگاه رحمت پروردگار برای همه باز است و هر کس بخواهد در ساحت مقدس او قدم بندگی و طلب بگذارد، باید وجود خویش را از هر نوع ناپاکی، پاک کند.

خداوند می خواهد بندگان در رحمت و اسعوی او قرار گیرند و آنان را مشمول نعمت بی پایان خود کند و آنان نیز از رسیدن به آن خوشحال و شکرگزار باشند. پس بایسته و شایسته است با وجودی آکنده از صفا و بی آلایشی، رو به سوی او کنند و با عهد و پیمانی راستین سر تعظیم و بندگی و اطاعت و فرمانبرداری در محضرش فرود آورند و هر روز در پنج وعده عهد خود را در قیام و رکوع و سجود خود رو به قبله ی جانان، به نمایش بگذارند آن گونه که امین بشریت پیامبر عظیم الشأن اسلام (ص)، انجام می داد.

ما همه ی خدایان رانفی می کنیم و «الله» را که صاحب همه ی کمالات است به عنوان اله و معبود خود می پذیریم زیرا فقط او خالق و ربّ ما و همه ی موجودات است «لا اله الا الله». ما مؤمنان به خداوند واحد و خالق و پروردگار مهربان، تسلیم شده و اطاعت خویش را در

مقابل عظمتش و به شکرانه ی نعمتش ، در نمازهایمان ، نمایش می دهیم و به هر آن چه غیر اوست ، اعلام می کنیم :

إِنَّ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي نماز و عبادات و زندگی و مرگ من
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ برای پروردگار جهانیان است.

انعام، ۱۶۲

ما خشوع خود را با اخلاص هر چه تمام تر در باطن و ضمیرمان به امید رحمت او پیوند می زنیم تا رستگاری هر دو جهان را برای خود و هموعان خود، به ارمغان آوریم.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ به حقیقت مؤمنان رستگار شدند.
الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ آنان که در نمازشان خاشع هستند.
مؤمنون، ۱ و ۲

اندیشه و مشورت

بیندیشیم و با معلم خود مشورت کنیم

- ۱- چرا در صورت نبودن آب برای وضو و غسل باید از خاک پاک استفاده کنیم؟
- ۲- در صورت عدم دسترسی به خاک آیا تیمم انجام می شود؟ چگونه؟
- ۳- ارکان وضو کدام اند؟
- ۴- وضو چگونه باطل می شود؟
- ۵- انجام چه کارهایی برای شخص بی وضو، ممنوع است؟

وضو، سنت‌ها و مستحباتی دارد که با تحقیق و تکمیل این جدول می‌توانید با آن‌ها آشنا شوید.

ردیف	سنت‌ها و مستحبات وضو
۱	گفتن «بسم الله الرحمن الرحيم»
۲	سه بار شستن اعضای وضو
۳	
۴	
۵	
۶	

نحوه‌ی انجام وضو و نماز را به‌طور نمادین در کلاس تمرین کنید. هم‌چنین به مسجد و یا نمازخانه‌ی مدرسه بروید و لذت نماز را تجربه کنید.

به جای صفحه‌ی ۸۸ کتاب دین و زندگی (۱) - مربوط به فقه شافعی

تکمیل

برای اقامه‌ی نماز دو دسته اعمال انجام می‌گیرند: ارکان و مستحبات.
مستحبات نماز نیز دو دسته هستند: ابعاض و هیأت

مستحبات		ارکان (واجبات)
هیأت: اعمالی هستند که ترک آن‌ها.....	ابعاض: اعمالی هستند که ترک آن‌ها.....	ارکان: اعمالی هستند که ترک آن‌ها.....
.....۱-۱-۸-۱-
.....۲-۲-۹-۲-
.....۳-۳-۱۰-۳-
.....۴-۴-۱۱-۴-
.....۵-۵-۱۲-۵-
	۱۳-۶-
	۷-

به جای صفحه‌ی ۸۸ کتاب دین و زندگی (۱) - مربوط به فقه حنفی

تکمیل

دانش‌آموزان عزیز با استفاده از منابعی که معلم معرفی می‌کند و یا خود می‌دانید جدول زیر را تکمیل کنید.

برای اقامه نماز سه دسته اعمال انجام می‌گیرد: فرایض، واجبات، سنن

سنن:		واجبات:		فرایض:	
عبارت است از اعمالی که رسول اکرم (ص) همراه با ترک آن‌ها مواظبت نموده و رعایت آن‌ها موجب تکمیل عبادت است.		عبارتند از اعمالی که ترک عمدی آن‌ها موجب اعاده عبادت (صلوة) و ترک آن سهواً موجب سجده سهو است.		اعمالی هستند که ترک آن‌ها حرام و موجب ابطال نماز می‌شوند.	
بلند کردن دست در گفتن تکبیر تحریمه	۱	قرائت سوره فاتحه	۱	نیت	۱
دست گرفتن	۲	ختم سوره	۲	قیام	۲
ذکر اوراد رکوع و سجده و ...	۳	تعدیل ارکان	۳	مطلق قرائت	۳
آمین گفتن	۴	قنوت	۴	رکوع	۴
.....	۵	۵	۵
.....	۶	۶	۶
.....	۷	۷	۷
	۸		۸		۸
	۹		۹		۹
	۱۰		۱۰		۱۰
	۱۱		۱۱		۱۱
	۱۲		۱۲		۱۲
	۱۳		۱۳		۱۳